

N:o 53.

Af herr **O. H. Svensson** i Saläng, om skrifvelse till
Konungen angående tillvaratagande af de inhemska häst-
stammarne.

Vid upprättandet af det nya premieringsreglementet blef det i ett fall tillåtet för våra hästar med inhemskt ursprung att komma i åtnjutande af premieringsreglementets förmåner. Föremål för premiering äro nämligen sådana afvelsdjur af svenskt ursprung, som äro kallblodiga som ock hänförliga till »den norska eller nordsvenska typen», såsom det heter i reglementets 7 § mom. 2 c.

Detta reglementes bestämmelser innebära således, dels att dessa våra landthästar, för att kunna blifva premieringsgiltiga, måste till sin karaktär först och främst vara hänförliga till de kallblodiga raserna och dessutom vara typiska med de norska.

Att den kommitté, som Kungl. Maj:t tillsatte för utarbetande af det nu gällande premieringsreglementet, stannade vid att gifva våra egna hästar en så inskränkt plats, berodde otvifvelaktigt därpå, att under en längre tidsföljd intresset och uppmärksamheten uteslutande varit fästade på de främmande kulturraserna, utan att någon minsta uppmärksamhet lämnades åt det inhemska afvelsmaterialet. Våra hippologer hafva nämligen hittills uppställt den teorien, att våra landthästar, som ännu finnas kvar här och hvar i bygderna, äro ett uttryck för den import, som under de närmast föregående generationerna pågått till vårt land.

De norrländska åter, som i premieringsreglementet fingo benämning af »nordsvenska», skulle ej heller varit af inhemskt ursprung, utan härstamma från Norge.

Liksom Kungl. Maj:t således i viss grad redan vidtagit åtgärder för tillvaratagandet af vårt befintliga inhemska hästmateriel, så hade äfven vid allmänna landtbruksmötet i Gäfle bestyrelsen ägnat ej ringa uppmärksamhet just åt denna del af hästafveln. Det visade sig äfven, att de hästuppfödare från olika delar af landet, som samlats vid landtbruksmötet i Gäfle, på det mest oförtydbara sätt uttalade sig för en vidare utveckling af sådan afvelsriktning, som var uteslutande byggd på inhemskt afvelsmateriel.

Vid diskussionssammanträdet om den nordsvenska hästafveln kunde ock inledaren af föredraget upplysa om att de nordsvenska hästarne, historiskt sedt, ingalunda ägde sitt ursprung från Norge, utan fått sin utveckling inom landets egna gränser. Vidare att våra olika typer af landtraser med den ädla hästens raskaraktär, ej undantagandes de från mellersta och södra Sverige, icke heller voro ett uttryck för en importvara, utan att äfven dessa tillhörde en egenartad kultur inom landet ända från forntiden.

Vi äga sålunda inom våra egna landtraser, teoretiskt sedt, så olika grundformer som varm- och kallblodiga, hvilka i vissa trakter helt och hållet uppvisa den ädla hästens raskaraktär eller kanske oftare ett mellanting mellan varm- och kallblodiga. Som ett uttryck för hästar af liknande karaktär använda tyska hippologer benämningen *ljumbodiga*.

Det är tydligt, att den vidgade uppfattning vi sålunda fått om våra inhemska hästars ursprung och karaktär måste leda till en förändring af reglementets bestämmelser angående den inhemska hästen.

Genom reglementets ensidiga formulering, att sådana svenska hästar, som hafva varmblodig karaktär, ej kunna premieras, kan det inträffa, hvilket äfven varit fallet, att det hästmateriel, som just är ett uttryck för en urgammal kultur på en viss trakt och som i praktiken äfven visat sig *där* vara det värdefullaste, blifvit vid premieringen tillbakasatt för hästar med utländsk härstamning, oaktadt de senare äro af underordnad värde för ortens behof. Vidare har det visat sig, att vissa häststammar, representerande en hos oss urgammal ras och närmande sig den kallblodiga raskaraktären, men i typ ej fullt öfverensstämmande med den vanligast förekommande norska, blifvit på grund af denna olikhet uteslutna från prisbedömning.

Det är förunderligt, att vi vid bedömandet af våra egna hästar ställt oss så, att vi vid uppfattningen om hvad som är hänförligt till svensk ras eller ej, måste underordna oss de norska hippologernas uppfattning.

Det är således uppenbart, att reglementet i sin nuvarande form är både vilseledande och rentaf kan skada idéen, för hvilken det tillkommit, nämligen tillgodogörandet af vårt inhemska hästafvelsmaterial. Kungl. Maj:t har för öfrigt redan beviljat undantag från reglementets bestämmelser, för att den lilla skogsrussen på Gottland skulle kunna komma i åtnjutande af premieringens skydd, hvaraf framgår ett erkännande af reglementets ofullständiga formulering.

Den naturligaste och enklaste rättelsen i reglementet torde kunna ske på så sätt, att de *svenska och norska hästarne tilldelas en särskild klass*, oberörd af den varm- eller kallblodiga benämningen, samt att uttrycket »norsk eller nordsvensk typ» utbytes mot »*svensk och norsk ras eller typ*».

Vid en närmare granskning af våra gamla häststammar framgår, att det finnes icke så få rester kvar från våra urgamla raser, spridda å vissa orter så godt som öfver hela landet. Dessa stammar, som vanligen ägas af mindre jordbrukare, befinna sig särskildt i mellersta och södra Sverige i ett ganska underhålligt skick, men efter någon kulturell vård hafva dessa djur visat sig äga förvånansvärdt stora utvecklingsmöjligheter. Och att dessa våra landthästar genom sin billiga uppfödning- och underhållskostnad i förening med sin kända mångsidiga användbarhet och stora uthållighet vida öfverträffa afkomman efter de importerade kulturraserna, torde numera vara allmänt erkänt. Men det är uppenbart, att ägarne till dessa hästar, som under årens lopp äro vana vid att betjäna sig af den tillfälliga vinsten, som ernås genom korsning med kulturraserna, nu med ens ej skulle vilja öfvergå till denna nya afvelsprincip. Och som det visat sig, att det behöfs ett par hästgenerationer, innan djuren kunna komma upp i ett fullgodt skick, fingo dessa hästuppfödare under mellantiden vara beredda på ringa valuta af sin hästafvel. Ett ingripande från allmänhetens sida torde sålunda vara nödvändigt att åt landets hästkultur kunna rädda dessa våra landthästar. Och som vi hafva förhoppning att under den närmaste framtiden från den i Jämtland under bildning varande hingstuppfödninganstalten kunna få mottaga hingstar äfven nere i landet, så fordras, för att realisera idéen om egen svensk hästras, att vi då äfven hafva en fullgod stostam med inhemsk raskaraktär.

Af det anförda framgår ytterligare det stora behovet, att staten träder emellan för att underlätta tillvaratagandet af våra olika landthästtyper.

Mest effektiva medlet därför torde vara att tilldela de hästuppfödare, som på ett rationellt sätt fullfölja idén att kultivera våra egna svenska hästtyper, ett understöd i form af penningpremier.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställes vördsamt,

att Riksdagen måtte besluta i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana åtgärder, som kunna vara erforderliga för att våra inhemska häststammar må på bästa sätt tillvaratagas.

Stockholm den 26 januari 1903.

O. H. Svensson.

I motionen instämma:

Herman Andersson.

B. Dahlgren.

Elof Nilsson.

Johan Johanson
i Valared.

J. M. Johansson
i Mellbyn.

Oskar Nylander.

L. P. Mallmin.
